

Практичне заняття. Державне будівництво в незалежній Україні: особливості, здобутки, проблеми.

Міні-презентація · матеріал уроку без тестів

Що потрібно зрозуміти на уроці

Головна думка. Державне будівництво незалежної України було тривалим і суперечливим процесом. Його здобутками стали власні інститути влади, армія, громадянство, кордони, символіка, Конституція, національна валюта й конкурентні вибори; проблемами — економічна криза, олігархізація, політичні конфлікти та зовнішній тиск.

- узагальнити основні етапи державотворення 1991–2005 рр.
- розрізняти здобутки й проблеми державного будівництва
- аргументовано оцінювати значення Конституції, гривні та виборів
- сформулювати власний висновок про складність державотворчого процесу

1. Основний матеріал

Питання / етап	Що треба знати
Політичні інститути	Після 1991 р. сформовано президентство, парламент, Кабінет Міністрів, судову систему, Збройні сили та інші державні інституції.
Правова основа	Закони про громадянство, державний кордон і Збройні сили, а згодом Конституція 1996 р. створили юридичний каркас держави.
Державні символи	У 1992 р. були затверджені Державний Прапор, малий Державний Герб і музична редакція Державного Гімну.
Економічний суверенітет	Введення гривні в 1996 р. стало важливим атрибутом власної фінансової системи.
Демократичні механізми	Мирна зміна президентів у 1994 р., конкурентні парламентські вибори та Помаранчева революція засвідчили поступове утвердження виборчої конкуренції.
Територіальна цілісність	Україна врегульовувала статус Криму та відстоювала контроль над островом Тузла.
Проблеми переходу	Гіперінфляція, падіння виробництва, бідність, непрозора приватизація та олігархізація ускладнювали розвиток.
Практичний висновок	Державотворення не є одноразовою подією: воно потребує інституцій, законів, економічної спроможності, політичної участі громадян і постійного захисту суверенітету.

2. Опорні дати

Дата / період	Подія
1991	Початок розбудови інституцій незалежної держави
1992	Затвердження основної державної символіки
1994	Мирна зміна президента за результатами виборів
1996	Конституція України та введення гривні
2003	Конфлікт навколо Тузли
2004	Помаранчева революція та конституційна реформа

3. Ключові поняття

Поняття	Пояснення
державне будівництво	процес створення й розвитку інститутів, законів і механізмів незалежної держави
державний суверенітет	верховенство державної влади на власній території та незалежність у зовнішніх справах
громадянське суспільство	сфера самостійної суспільної активності громадян та їхніх об'єднань
олігархізація	зростання політичного впливу великого капіталу
політична конкуренція	змагання різних політичних сил за підтримку виборців і владу

4. Постаті та організації

- Леонід Кравчук
- Леонід Кучма
- Віктор Ющенко
- Мустафа Джемільєв
- Олександр Мороз
- Верховна Рада України
- громадянське суспільство України

5. Причина → подія → наслідок

Проголошення незалежності й необхідність створити дієву державу →

Інститути влади → Конституція → ринкові реформи → конкурентні вибори → громадянські протести → захист кордонів →

Формування основ сучасної Української держави разом із невирішеними політичними, економічними та безпековими проблемами

Підсумок уроку

Незалежна Україна не виникла як готова система 24 серпня 1991 р. У наступні роки держава створювала інститути, правову систему та економічні механізми, одночасно долаючи кризу, внутрішні конфлікти й зовнішній тиск. Саме поєднання здобутків і проблем визначає складність державотворення.